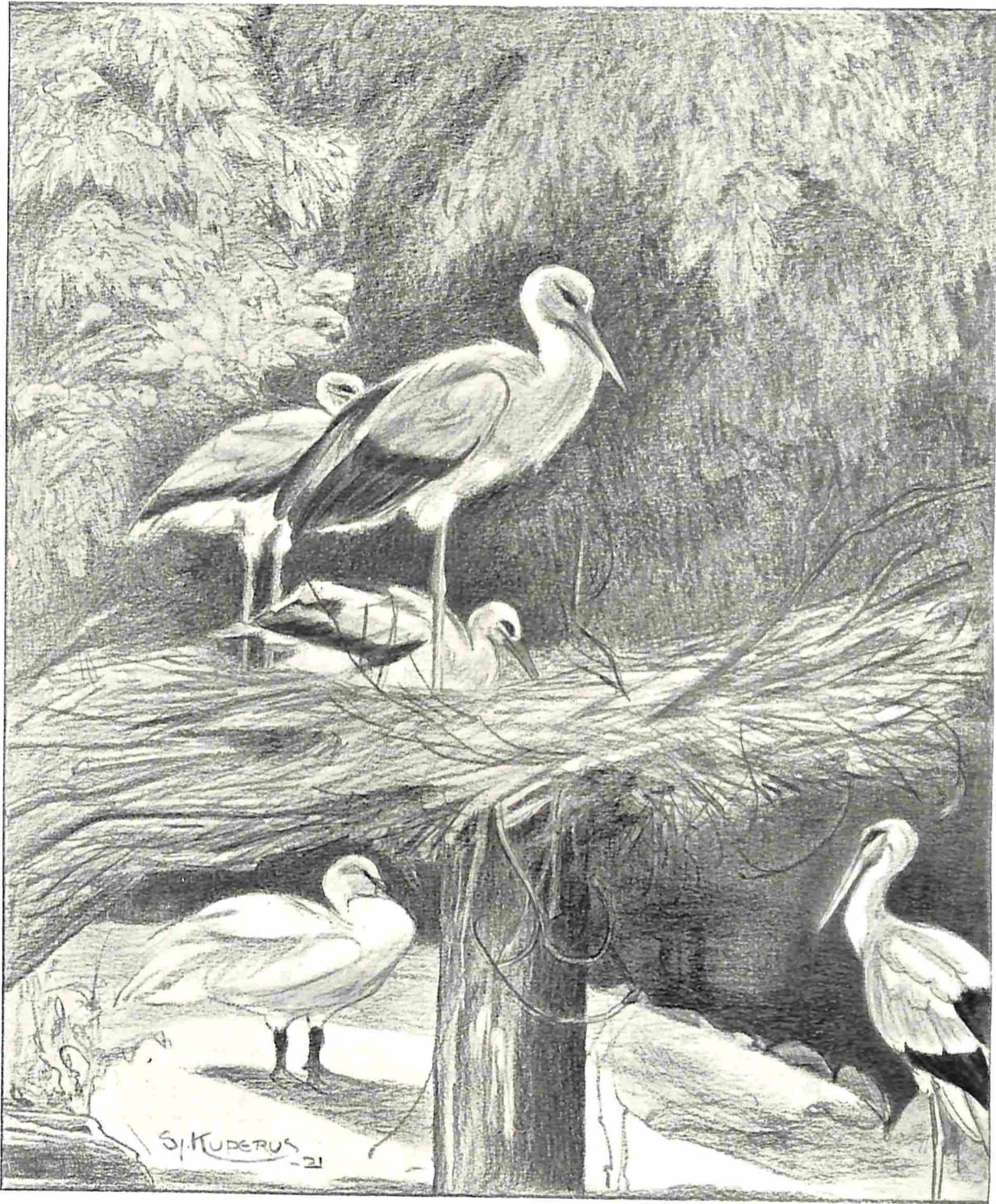

BUITEN

16^E JAARGANG N^O. 13.

ZATERDAG 1 APRIL 1922.

OOIEVAARS.

Naar de teekening van Sj. Kuperus

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

Ooievaars, illustratie	BLZ. 145
DE VERDWENEN DOCUMENTEN (13), UIT HET AMERI- KAANSCH VAN GARDNER HUNTING	146
DUINREL, DOOR R. V. O. GEÏLLUSTREERD. BLZ. 148—151	
JEUGDHERINNERINGEN, (VERVOLG) DOOR HANS DONKER	BLZ. 150
VIER VOGELKIEKEN (SLOT), DOOR J. VIJVERBERG, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 151—152
DE SCHWEDTER POORT TE KÖNIGSBERG IN DE NEUMARK, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 153
VAN DEN BUITEN (IV), DOOR HOUTVESTER	153
DEN BRIEL, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 154—155
DE KAMPIOEN VAN DE LUCHT, DOOR H. E. KUYLMAN	BLZ. 155
DE KLEEDERDRACHT IN HET SCHWARZWALD, ILLUSTR.	156

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men geheve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74-76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

DE VERDWENEN DOCUMENTEN.

13) *Uit het Amerikaansch van* GARDNER HUNTING

OP dit oogenblik kwam Barnaby binnen, opgewekt en vriendelijk, met een flinke wijze van optreden, die onwillekeurig iemand een hart onder den riem stak. Hij kwam ons een goede tijding mededeelen. Hij had den lijkschouwer opgezocht en als een middel om uitstel te krijgen, lijkopening verzocht; en de magistraat, die Hal van zijn jeugd af had gekend en die niet veel genegenheid koesterde voor Judson Bain en Wheeler Scancy, had bevolen dat deze formaliteit zou geschieden. Ook het vreemde niet-verschijnen van Bain, die verwacht was om de aanklacht tegen Hal uit te spreken, maakte uitstel mogelijk, want Scancey wilde de beschuldiging niet uitspreken, en de uitspraak van de jury kon nog tegengehouden worden wegens gebrek aan bewijzen.

Barnaby begroette mij open en vriendelijk. Hij deed eenige vlugge, scherpe vragen omtrent Bain en lachte alleen maar, toen ik hem genoeg van mijn avontuur vertelde om hem te doen zien waarom Bain niet in Hazelhurst was verschenen. Hij scheen geen vooroordeel tegen mij te voelen. En hij ontving het nieuws aangaande het verdwenen meisje op een wijze, die mij deed hopen dat wij op het juiste spoor waren. Hij bracht onmiddellijk onder woorden datgene wat ik hoe langer hoe sterker voelde — dat Bain doodsbang was voor hetgeen Luella Westfall zou kunnen vertellen, anders zou hij geen pogingen wagen om haar verborgen te houden.

Mijn nieuwtje had het gevolg dat de rechtsgeleerde haastig naar de stad terugkeerde, en het speet mij niet dat King, die den nacht op The Hazels had doorgebracht, besloot met hem te vertrekken.

Toen zij waren heengegaan, bracht ik een uur met Hal in zijn kamer door en praatte opgewekt met hem over allerlei aangename dingen, tot ik bemerkte dat hij weer vermoeid werd.

Zoodra ik hem had verlaten, gebeurde er weer iets vreemds. Ik kwam op het groote bovenportaal waarop Hals kamer

uitkwam. Het was maar een paar stappen naar mijn eigen kamer en toen ik dichtbij kwam, hoorde ik binnen enig geluid. Ik bleef staan om te luisteren en kreeg het idee dat een van de dienstmeisjes daar aan het werk was.

Daar ik haar niet wenschte te storen, keerde ik terug en liep naar beneden. Ik was nauwelijks een half dozijn treden af, toen ik een scherp gekraak in mijn kamer hoorde. Weer bleef ik stilstaan. Toen bedacht ik dat het toch niet kwaad zou zijn als ik eens ging kijken.

Langzaam en zacht liep ik de trap weer op. Ik duwde de deur half open en keek naar binnen. Eerst zag ik niets buitengewoons. Even daarna werd het gordijn voor een open raam door een krachtigen luchtstroom naar binnen geblazen. Ik kon niets zien dat de aanwezigheid van iemand verried en de deur wijd openend, trad ik binnen. Onmiddellijk bespeurde ik een lichten geur, dien ik kende als ouden sigarettenrook. Ik rook geen sigaretten en ik verafschuw den stank ervan, maar de lucht ken ik goed. Zoover ik wist waren er sedert mijn terugkomst in mijn kamer geen sigaretten gerookt. Maar terwijl ik den viezen reuk opsnoof en zocht naar sporen van den rooker, zag ik op den vloer bij het raam een klein glazen vaasje, dat gebroken tegen het beschoot aan lag. Het had op de latafel gestaan die vlak bij het open raam stond. Ik liep naar het raam en raapte het gebroken glas op. Toen keek ik om mij heen. Ik was bijna overtuigd dat iemand in de kamer was geweest. Er was nog een deur behalve die welke op het portaal uitkwam en die als uitgang had kunnen dienen. Ik liep er snel heen en probeerde ze te openen. Zij was gesloten. Ik keerde mij om. Er waren nog slechts twee andere deuren in het vertrek. Een leidde naar een ruime kast en de andere naar de badkamer.

Ik liep naar het portaal en naar de deur van de kamer naast de mijne. Ik wist dat deze kamer ongebruikt was, want dat had ik te voren gezien. Maar toen ik er binnen trad, zag ik Mrs. Griggs, de huishoudster, staan bij de deur, die zooals ik wist, aan mijn kant gesloten was.

„O”, sprak zij snel, toen zij mij zag, „was u het?”

„Ik probeerde zoeven of de deur open was,” antwoordde ik. „Bent u in mijn kamer geweest?”

„Zoo even?”

Zij keek verbaasd.

„Neen, mijnheer. Ik ben er nog niet geweest. Heeft het meisje haar werk niet goed gedaan?”

„Daar heb ik niet op gelet”, zei ik. „Maar ik geloof dat een oogenblik geleden iemand erin is geweest. Ik heb den indruk gekregen dat hij of zij door deze deur eruit is gekomen”.

Zij keek mij ongeloovig aan. Toen keerde zij zich om en wees op een zwaren, koperen grendel die de deur afslot.

„Neen”, antwoordde zij, „de deur is aan dezen kant afgesloten”.

„Maar hij kon den grendel er weer opgeschoven hebben”.

„Maar niemand is langs dezen weg gegaan”, antwoordde zij. „In de eerste plaats is het slot van de deur zelf gesloten en er is geen sleutel hier, daar wij deze deur nooit gebruiken. Bovendien ben ik zelf reeds minstens een kwartier hier in de kamer geweest”.

Dit klonk overtuigend genoeg. Ik liep terug naar mijn eigen kamer. Het was nog steeds alsof niemand ze had betreden. Maar dezelfde sigarettenlucht hing nog in het vertrek. Ik ging naar de badkamer en de kast en keek erin. De badkamer was leeg en verlicht door de zon, welke door de ramen scheen. De kast, waarin ik een electrisch licht opdraaide, bevatte alleen mijn eigen kleeren.

Ik keek uit een van de ramen. Het was volle twintig voet naar het grasveld beneden en er was geen raampost of eenig ander steunpunt voor de voeten van een mogelijken klimmer. Ik begon mij af te vragen of mijn zenuwen ook overspannen waren. Maar Mrs. Griggs was mij gevolgd tot de deur der kamer en ik richtte mij tot haar.

„Ruikt u sigaretten?” vroeg ik.

Zij knikte en snoof de lucht op.

Ik wees op het gebroken vaasje dat ik op de latafel had gelegd.

„Dat lag zoeven onder het raam”, zei ik. „Ik heb het hooren vallen en kwam uit het portaal naar binnen om te zien wat het was. Daar stond het, ” voegde ik erbij, wijzend op de plek waar het op de latafel had gestaan. „Zou het wuivende gordijn het er af geslingerd kunnen hebben?”

Zij keek naar de plooiën van de tulle, die door de bries bewogen werden.

„Het lijkt mij niet waarschijnlijk, mijnheer”, antwoordde zij.
„Nu”, zei ik, „hier staan wij voor een groot raadsel of ik word suf. Wat is het?”

Zij keek mij ernstig aan. Zij was een Engelsche, die alles letterlijk opvatte.

„U bent niet suf, Mr. Randall”.

Ik lachte, hoewel ik woest was over deze nieuwe mystificatie.

„Denkt u dat? Ik ben wel eens meer dom in mijn leven geweest, Mrs. Griggs”.

NEGENDE HOOFDSTUK.

Donna was niet in het huis toen ik naar beneden ging. Zij en haar tante waren uitgegaan. Ik ging dus door het park wandelen en liep daarna onder leiding van den ouden John het heele huis door.

Daar Donna nog steeds afwezig was en men mij zei dat Hal sliep, had ik een ietwat eenzame lunch

Toen die voorbij was, ging ik eens kijken naar de stallen en de garage, want ik had niets anders te doen, voor mijn vrienden thuis kwamen. Bij de garage staande zag ik Kings auto erheen brengen en ik wist dat hij was teruggekeerd. Tot mijn groote verrassing hoorde ik in een van de lanen dicht bij het huis de stemmen van Donna en King, en door de boomen heen zag ik hen beiden naast elkaar te paard voortrijden. Blijkbaar waren zij voor een wandelritje uitgegaan. Zij reden dicht naast elkaar in de richting van de bergen, en hun verhouding tot elkander was onmiskenbaar. King was een knappe verschijning, dat kon ik niet ontkennen, en toen zij uit het gezicht verdwenen, keerde ik naar het huis terug met een gevoel alsof het leven allen glans had verloren.

Ik ging het huis binnen, de trap op naar mijn kamer. Toen bracht de gedachte aan Hal mij bij hem. Ik vond den knaap wakker en heel stil en rustig in zijn kamer zitten in zijn vreemde kleding met jas en muts.

„Hallo, ouwe jongen!” zei ik bij de deur. „Goed gerust?”

Hij keek op met zijn glimlach, vriendelijk als die van een meisje.

„Ik heb alles telkens en telkens weer overdacht, Randall,” zei hij, „en ik geloof dat ik mij elke bijzonderheid herinner”.

„Van het gevecht, Philbric?”

„Ja. Wil je luisteren?”

„Zeer zeker”.

„Ik zal je vertellen hoe duidelijk ik alle bijzonderheden kan zien. Ik kan Molm Salver's door tabak gevlekte lippen zien, die altijd over zijn tanden heen zakten alsof de spieren te slap waren om ze op te houden. Ik kan zien hoe hij de woorden vormde toen hij zei: „Die brieven, Hal, zullen Jud Bain en Scancey in de nor brengen!”

„Ja”, antwoordde ik, hem in de heldere oogen ziende en mij afvragend hoe wij ooit konden vreezen voor zijn gezond verstand.

„Ik kan hem zien, zooals hij deze documenten voor mij hield,” vervolgde de knaap. „Zij beefden zoo, dat ik mijn eigen handen erop moest leggen om ze stil te houden en ik kan mij herinneren hoe hij ze wegrukte, bang dat ik ze hem zou ontnemen. Randall, ik kan mij zelfs Salver's duimen herinneren — zijn vuile, stompe duimen aan de randen der papieren, terwijl hij ze vasthield.”

„Je hebt een sterk voorstellingsvermogen”.

„Ja. Maar zou ik mij zulke dingen herinneren — zulke kleinigheden, als alles een droom was — als ik alleen maar had gedroomd dat die brieven er waren?”

„Onzin, man. Je oogen en je geheugen en je oordeel zijn zoo gezond als van iemand ter wereld.”

„Dan,” zei hij, voor den eersten keer alleen mijn voornaam noemend, „ik kan mij zooveel dingen op die manier herinneren. Ik herinner mij hoe doodsbleek John was toen hij in de bibliotheek kwam, behalve de roode vlek op zijn voorhoofd waar hij zich had gestooten toen hij in de hal viel. Arme kerel! Ik denk dat hij zich heeft bezeerd. En ik herinner mij hoe hij naar Salver's lijk ging dat op het haardkleedje lag, en hoe hij schrikte alsof hij zijn vingers had gebrand, toen ik hem scherp beval het te laten liggen en den dokter te halen. Ik herinner mij zelfs hoe hij zich half verbluft omkeerde, toen ik hem vertelde wat er was gebeurd; en zijn handen begonnen allerlei kleinigheden te doen om en op de tafel — boeken sluiten en volgens zijn gewoonte alles netjes zetten. Ik herinner mij hoe zijn hand beefde, toen hij het deksel zette op mijn tabakspot, die op tafel stond, zoodat het letterlijk rammelde!

Ik had den pot open staan om de tabak te onderzoeken, die ik dacht dat droog werd, sedert de dokter mij het rooken had verboden.”

„Je hebt al de bijzonderheden met buitengewone helderheid gezien”, zei ik. „Dat gebeurt vaak wanneer menschen onder zeer groote opwinding leven”.

„Ik scheen ook aan alle noodige dingen te denken. En toch,” zei Hal, „zijn die documenten onherroepelijk verloren”.

Hij keek mij weer aan met de sombere vraag in zijn oogen.

„Randall, zij waren er, in Salver's handen — onder zijn vuile duimen — en toen dokter Graham hem fouilleerde — waren zij verdwenen”.

„O”, zei ik, „heeft Graham hem gefouilleerd?”

„Ja”, antwoordde Philbric. „De dokter was de eerste en eenige persoon die hem aanraakte behalve ik zelf”.

„Zou Graham de — brieven over het hoofd gezien kunnen hebben?” vroeg ik langzaam.

Philbrics blikken gleden scherp over mijn gezicht.

„Dan!” riep hij verwijtend.

„Niemand is onfeilbaar!”

„Dat weet ik. Maar dat was niet je bedoeling. Hij is natuurlijk niet meer onfeilbaar dan ik. Maar, Randall, ik stond naast hem, terwijl hij met Salver bezig was. Ik stond erbij toen hij en de lijkschouwer met Salver bezig waren. Ik hielp bij het onderzoek van de kamers. De documenten zijn niet gevonden”.

„Hij heeft ze toch niet opgegeten”, zei ik.

„Nee, dat kon hij niet. Er waren wel zes of zeven stuks. Ze zouden een heele hap zijn geweest om in te slikken”.

„Ik geloof vast, Hal, dat zij thans niet in deze kamer zijn”.

De knaap zat nog steeds in zijn stoel bij het raam. Plotseling wierp hij den deken, die hem bedekte, opzij.

„Dan”, zei hij, „laten wij samen gaan kijken — alleen jij en ik — terwijl niemand anders hier is”.

Wij stelden een nauwkeurig onderzoek in, maar zonder eenig resultaat.

„Hal”, zei ik, terwijl ik weer plaats nam in een stoel bij den haard. „Is het wel eens in je opgekomen dat het voor den buitenstaander alleen een kwestie is tusschen jou en Graham?”

Ik vroeg dit plotseling en hij kreeg een zenuwachtigen schok. Zoodra ik had gesproken, had ik er spijt van, want ik zag dat hij mij verkeerd begreep. Ik had niet zijn geestestoestand bedoeld, maar hij nam het als zoodanig op.

„Dan!” riep hij uit.

Hij leunde voorover in zijn stoel en bracht zijn handen aan zijn hoofd, leunde toen weer achterover en klemde zijn vingers ineen.

„Ik dacht”, zei hij heesch, „dat jij in mij geloofde. Dan — Dan, ben ik bezig krankzinnig te worden?”

Ik sprong overeind en een woeste vloek om mijn eigen monsterachtige domheid kwam mij op de lippen.

„Hal, mijn jongen!” riep ik uit. „Ik verdenk niet jou — maar Graham!”

Ik liep op hem toe, legde mijn handen op zijn schouders en voelde dat zij trilden als van koude. Arme, arme kerel! Hij was toen even tenger als een meisje en even overgevoelig. Ik voelde neiging hem als een kind in mijn armen te nemen en hem zoo te houden tot zijn angst was geweken. Ik keek hem recht in de oogen.

„Hal, er is voor dit alles een natuurlijke, redelijke, gewone, alledaagsche verklaring. Je bent evenmin gek als ik, of Graham, of King, of je zuster — en zij is het verstandigste meisje dat ik ken”.

De oogen van den knaap waren vol onuitgesproken angst en zijn blik verscheurde mij het hart. En eensklaps stiet ik uit:

„Hal, wij zullen hier die verwenschte omgeving verlaten. Wij zullen vluchten! Wij zullen naar de bosschen gaan — naar de bergen, en iemand anders dit geheim laten ontwarren. Ik zal je meenemen en voor je zorgen en je zult genezen, terwijl Barnaby en de anderen dit geval aan het licht brengen. Je wordt hier doodgemarteld. Laten wij heengaan en het trachten te vergeten”.

Hij rilde, maar hij ging langzaam overeind zitten en schudde het hoofd.

„Nee, als ik niet gezond van geest ben, wensch ik het te weten”, zei hij met moeite. „Ik wil mij liever aan het onderzoek onderwerpen”.

Hij snikte hulpeloos. Toen zakte hij eensklaps in zijn stoel ineen en werd bewusteloos.

(Wordt te volgd).

Foto C. Steenbergh.

DE ACHTERZIJDE VAN HET KASTEEL DUINREL, DIE NOG HET MEEST HET ACHTTIENDE EEUWSCH KARAKTER HEEFT BEWAARD.

DUINREL.

MIDDELEN van vervoer zijn in den loop der eeuwen verduizendvoudigd en wat variëteit en wat hoeveelheid betreft.

Vroeger, in de gulden dagen der langzaamheid, konden paard en trekos aan de verlangens der bedaagderemenschheid voldoen, die langzaam en zeker het doel van haar reizen nastreefde en 't gemeenlijk ook bereikte tenzij in onherbergzame streken rooverbenden de menschen van alle noodige en overbodige omhulselen ontdeden en het hun dus onmogelijk werd gemaakt alsnog het doel te bereiken. Echter behoorden dergelijke gevallen tot de uitzonderingen in het goede land, dat Nederland heet en waar sinds de dagen, dat de Gooiers, de laatste nazaten van een vrijbuiters-excesse onder onze compatriotten, als gezapige burgers het zwaard opstaken in de scheede en dus de kleedingstukken bij de reizigers de plaats bleven innemen, welke ze volgens recht en gewoonte toekwam.

Toen diligence en paard verdwenen, werd het verkeer oneindig sneller en al wees het spoorboekje uit, dat het te bereiken doel ook stellig binnen een bepaalde tijdsruimte moest worden aangetroffen, verkeerde seinlichten, verbogen wissels, onbegrepen signalen vormden meermalen noodlottige beletsels. Om nog te zwijgen van de veelalledaagschere hindernissen, waarvan geen reiziger ooit de oorzaak heeft kunnen nagaan, maar welke in laatste instantie ongetwijfeld hebben bijgedragen tot de chaotische verwarring waaraan deze maatschappij laboreert.

De inwoners van Wassenaar hebben blijkbaar de bezwaren van de noodlottigheden des spoorwegverkeers ingezien en wilden de gulden dagen der rustige reizigers, die noch van tijdsvertredingen, noch van haar zenuwachtige resultaten besef hadden, doen herleven. Maar aangezien ze toch niet heelemaal den geest van hun fatale eeuw wisten te ontkomen, hebben ze heel in de verte, ergens onvindbaar aan den gezichtseinder van hun dorpje, een keurig station-

netje laten vallen, blijkbaar opzettelijk aangebracht om onwetende reizigers met fata morgana's te verheugen.

Het geviel, dat ik uittoog om de buitenplaats Duinrel te bezoeken, slechts voorzien van de wetenschap, dat dit landgoed in Wassenaar, het weelderig luxedorp bij den Haag lag. En ik leefde in de onnoozele zekerheid in een kwartier tijds per elektrische tram vanuit den Haag mijn doel te kunnen bereiken. Gij, die mijn voorbeeld wilt volgen en u koesteren wilt in den zachten schaduw der boomen, waarmee Wassenaar den bezoeker tracht te veroveren, volgt mijn voorbeeld niet. Tenzij ge u voorbereidt op een wandeling van een paar uur en de illusie van het snel bereikbare doel laat varen. Immers indien ik niet, gewaarschuwd door de verbaasde blikken van hen, die ik naar Duinrel vroeg, ook naar den afstand inlichtingen had gewonnen en indien niet een rijwielhandelaar, door mijn speurzinnigheid ontdekt in een vreemd aandoend dorpsstraatje zonder dorp, achter enkele moderne villa's verborgen, zich mijner had ontfermd, dan was ik nooit doorgedrongen tot de ver verwijderde kern van het dorp Wassenaar, waar, naast den ouden kerktoren, zich het simpele hek van Duinrel verbergt.

Naast elkaar gereid, zeker beschermd tegen onbescheiden blikken van verdoolde dagjesmensen, liggen langs den straatweg naar Leiden, voortdurend onveilig gemaakt door stil-suizende automobielen, wandelaars niet achtend, wijl ze blijkbaar een haast onbekend phenomeen in deze modernste en tegelijk meest conservatieve, aristocratisch-beperkende sfeer zijn, — naast elkaar en omringd door weidsche parken en nog weidscher bosschen liggen daar langs den straatweg naar Leiden de luthoven. Bijna allen hebben ze hun oude geschiedenis; onbescheiden nieuwelingen dringen moderne en modernere bouwsels zich tusschen 18e eeuwse patriëciërs woningen, ernstig en gedegen. Nog heeft de twintigste eeuw geen vasten voet kunnen krijgen in de gefatsoeneerde pracht van Wassenaar, niet met haar schoonheid en niet

met haar alledaagschheid. Maar het snobisme vergiftigt, in weerwil van allen weerstand, ook Wassenaar. Ach het kasteel, waar deftige Zondagsmensen met auto en zijspan als dagjesmensen in zilverling en dukatenformaat fungeeren. Ach, Dijnl en Kievit

Doch ver verscholen, zich verbergend midden in het dorp, behoed door de trouwe toewijding der werkelijke dorpsbewoners, wier huizen zich scharen langs de dorpsstraat, naar de oude kerk als eindelijk eindpunt gericht, ligt Duinrel, het oude landgoed, nu door de van Pallandts bewoond, wier eigendom 't echter niet steeds is geweest. Eer we het huis naderen, helaas in de 19e eeuw verfraaid met torentjes, serre en meer onheilig sieraad, zien we ver uit over de weiden, wier bestaan men nog niet vermoedt, als we het hek zien liggen, aan het eind van een nauw, doodlopend straatje, eng gedrukt tusschen een laag dorps huis en de kerk. Wel moet dit een van de oudste buitenplaatsen van de streek zijn, waar zulk 'n enge samenhang bestaat tusschen dorpeling en heer, gelijk blijkbaar in vroeger eeuwen hier bestond. Maar weinig is bekend omtrent deze oude verhouding; Duinrel ging steeds in vrouwelijke linie van het eene geslacht tot het andere en blijkbaar geven de oude grondpapieren geen voldoende inlichting. Met zekerheid weten we slechts, dat omstreeks 1600 hier alreeds een huis stond, echter door den lateren, prachtlievenden eigenaar mr. Cornelis de Jonge van Ellemeet afgebroken. Deze was het prototype van den 17en eeuwischen patriciër, die, uitgekomen boven de meerdere burgerlijkheid van zijn voorvaderen, zijn vermogen gaarne hanteert als Maecenas en Kunstminnaar. Aanvankelijk slechts eenvoudig pensionaris van den Briel, wist hij in 1674, 26 jaar oud, het lucratieve ambt van Ontvanger-generaal der Unie te veroveren, met het resultaat, dat hij in 1707 een huis te Rotterdam aan het Haringvliet kon laten bouwen en daarmede zich kon vermeien op de heerlijkheid Duinrel. Van de landelijke vreugden, daar genoten, kan de tegenwoordige bezoeker, zelfs zonder de „Afbeldingen der voornaamste gezichten van Duinrel, gedienschtig opgedragen door zijn Hoog-Edels (d.i. mr. Cornelis) Dienaar Petrus Schenck" aanschouwd te hebben, zich levendig genoeg verbeelden. Nog zien we uit vensters aan de achterzijde van het huis, waar duidelijk binnen in de ruime eetzaal het nieuwgebouwde deel van het oudere te onderscheiden valt, over de bosschen van Duinrel naar de duinenrij, waarachter wederom de zee tintelt in het late najaars-zonnelicht. Het boschrijke silhouet is nog steeds hetzelfde als de gestyleerde boschjes van 18e eeuwische kunstrijke teekenaars. Ofschoon de Pinksterstorm, die omstreeks 1860 bijna het heele Haagsche Bosch vernielde, ook de eeuwenoude boomen van Duinrel tegen den grond sloeg. Heel den Haag liep uit om de verwoesting te gaan aanschouwen: troosteloos echter zagen de oude tuinbeelden hun vroegere beschermers en vereerders ter aarde. Want nu was ook het heele tuinbeeld geschonden van de strenge Le-Nôtre-architectuur, feitelijk de eenige, welke harmonieert met zulk een kunst-instituut, als een tuin, de „kunstige" nabootsing, of liever uitdrukking van de natuur, eigenlijk is. Gelijk de 18e eeuwische vooral zoo voortreffelijk begrepen, die tuinen en parken rondom hun lustverblijven tot het expressionismus in de natuur maakten, waaraan alle quasi natuurlijkheden vreemd is en welke we ook weder door mr. Cornelis de Jonge van Ellemeet zien aangewend. Dat deze eigenaar de kunst minde, blijkt wel uit het bovengenoemde plaatwerk, dat door Petrus Schenck nauwgezet werd gegraveerd. Toen vertoonde het huis, ± 1701 gebouwd, nog alle evenwichtigheid van de 18e eeuwische patriciërs woning, toen laboreerde men nog niet aan torentjes, serre's en andere uitpuilsels. Een sous-terrain met twee verdiepingen, ter weerszijden van de dubbele stoep twee ramen, klein en zuiver-geruit, de eerste verdieping met de vanzelf sprekende vijf vensters, gedekt met het goed-verdeelde dak, waar de schoorsteenen op de vier hoeken de natuurlijke bekroning vormen. Terzijde

Foto C. Steenbergh.

DUINREL. HET PARK BIJ HET HUIS.

bevonden zich de bijgebouwen, nu geheel verdwenen, welke waarschijnlijk dienden om de uitgebreide familie van Mr. Cornelis te herbergen, 5 zoons en 2 dochters uit zijn huwelijk met Maria Oyens. En vanuit de groote bovenzaal zag men over den grooten tuin naar de „Eerpoort tegen 't Duyn". Waarschijnlijk is 't tuinhuis 1) in het tegenwoordige park een vergaan overblijfsel van die poort, een offer aan de mode van die dagen, toen de vereering der Antieken, eenmaal met diep begrip en zuiver gevoel bedreven, reeds ontaardde in een confectie-huldiging, door de Mode voorgeschreven. Zie bij Schenck het Cabinet van Diana: een buste van Diana in groen geschoren haag-nis opgesteld, is nog slechts een alledaagsch sieraad zonder werkelijke schoonheid. Wat niet wegneemt, dat de toenmalige eigenaar meer inzicht had dan latere bewoners, die het prachtige oude huisraad, van moeder op dochter in het huis bewaard, op zolder wegstopten of voor allerlei huishoudelijke doeleinden gebruikten. Zoo vond baronesse van Pallandt, de tegenwoordige bewoonster, (eigenaresse is baronesse van Pallandt-van Lennep)

Foto C. Steenbergh.

DUINREL. KIJKJE IN DE HAL.

in het koetshuis twee prachtige Louis XV tafels met grijs-marmeren blad: ze werden gebruikt om de messen te slijpen! Nu nemen ze de plaats in, die ze toekomt in de ruime eetzaal, eenmaal de „grootte sael” van Duinrel. Ze hooren bij de vorstelijke ruimte, bij het gladde parket, bij de heele weelderige omgeving. Ver van de wereld, ver van het bedrijvige leven der groote stad, vreemd verscholen in het hart van het dorpje Wassenaar, nergens van den weg af zichtbaar, als een betooverde prinses ligt Duinrel. Maar laat tóch, in weerwil van alle democratie en alle moderne humaniteit, de elektrische tram niet haar prins zijn! R. v. O.

1) Mij werd medegedeeld, dat dit tuinhuis oorspronkelijk voor het huis zou hebben gestaan en omstreeks 1600 zou zijn gebouwd. Doch deze suppositie lijkt me niet volkomen zeker, daar de bouw van dit tuinhuis weinig de koopels in herinnering brengt, die aan den waterkant voor het huis gebouwd plachten te worden.

JEUGDHERINNERINGEN.

(Vervolg).

TOT wanhoop gebracht, terwijl ik me bewust was, hoe angst en schaamte me van den eenen leugen tot den anderen dreven, jekte ik onhandig: „Ik ben over het hek geklommen, Pa, en toen heb ik m'n atlas in m'n vak gelegd.” Nauwelijks had ik die woorden geuit, of ik wist, dat ik reddeloos verloren was.

Een stroom straffende woorden kwam over m'n schuldig hoofd. In het volle bewustzijn van m'n slechtheid hoorde ik ze aan, of liever, ik liet ze op me neer komen als fellen hagelslag. Maar daar ik niet meer kon denken, drong de betekenis ervan niet tot me door. Opeens echter donderden twee woorden in m'n gloeiende ooren, striemden me als een geesel en deden me verstijven van ontzetting.

„Koe-bloedige leugenaar!” zei Pa.

Koe-bloedige leugenaar!

M'n kleine hersenen begonnen plotseling weer te werken. Een leugenaar, dat was ik, al waren er misschien verzachtende omstandigheden aan te voeren. Maar, 'n „koe-bloedige”. Waarom juist *koe-bloedig*? Wat voor onmetelijk slechts hield dat woord in?

Dagen, neen weken, lang heb ik rondgelopen, terwijl dat afgrijselijke woord in m'n ooren bleef hameren. Ik moest wel heel diep gezonken zijn. Aan geen mensch durfde ik de verklaring vragen, want zeker had men terstond op m'n gezicht gelezen, waarom ik het vroeg en wie die koe-bloedige leugenaar was.

Meer dan zes maanden waren er reeds verlopen en ik dacht al niet meer aan het boven beschrevene, toen we op school voor stijloefening eenige passende bijvoeglijke naamwoorden moesten zoeken bij een rij zelfstandige naamwoorden, die de meester ons dicteerde. Een ervan was het woordje „leugenaar”. Bij het lezen van dat woord zag ik me weer voor m'n vader staan en doorleefde ik opnieuw het gansche drama. En met een zeker gevoel van trots schreef ik een fraaien zin op, waarin sprake was van een stout jongetje, dat door z'n vader „koe-bloedige leugenaar” werd genoemd. Hoe groot was m'n verbazing, toen ik den volgenden morgen in het gecorrigeerde werk een paar dikke uitroepstekens achter het adjectief zag staan, terwijl aan den kant „koelbloedig” geschreven stond. Ik las die verbetering inderdaad met een soort van verlichting. Het vreeselijke

was dus minder vreeselijk geweest dan ik gedacht had.

DE VERLEIDING.

'k Was 'n bengel van een jaar of tien.

Veel jongens uit onze klasse kregen reeds weeggeld, sommigen één cent, anderen twee, ja, er waren enkele rijkaards, die de ontzettende som van één dubbeltje per week beurden. Deze laatsten hadden natuurlijk portemonnaies, die ze zeer gewichtig te voorschijn haalden, als ze appels en peren van de fruitvrouw bij onze school kochten, of knikkers moesten betalen aan hun kameraadjes.

Ik kreeg geen zakgeld. M'n vader was niet rijk en we waren met zooveel thuis.

Nu was het onder ons jongens de gewoonte, in demaand Mei, vóór het begin der lessen, een poosje te knikkeren op een zandweg dicht bij onze school. Er werden schoten gegeven, we speelden potje of „stockten” in een kuiltje. Dit laatste spel wond je vreeselijk op en daarvoor was ook wel reden. Ging het bij het gewone schieten om één, bij het potje-spelen om misschien hoogstens tien knikkers, bij het „stocken”

waren heele kapitalen gemoeid. Je begon met elk één bij te leggen, dan twee, dan vijf, en je beloofde elkaar bij hoog en bij laag, dat je niet hooger dan vijf knikkers zou gaan, maar, helaas, je was tegen de bekoring van het spel niet bestand, en het duurde niet lang ofiederlegde vijftig of vijftig knikkers bij. Ja, ik heb het ongehoorde feit bijgewoond, dat twee jongens „stockten” en elk honderd knikkers bijlegden. 't Waren twee grooten, uit de hoogste klasse. De eene had er juist honderd, de andere had z'n zakken zóó vol, dat ze uitpuilden. Degene die moest „stocken” hield de geweldige massa nauwelijks in bedwang in z'n twee breede handen. De beide spelers waren bleek en trilden zenuwachtig, hoewel ze trachtten heel onverschillig te kijken. Wij, omstanders, wachtten met ingehouden adem den uitslag af van dit spel der reuzen. Plotseling liet de speler de gansche massa in den kuil vallen. En ze bleven er als 't ware in plakken, als hield een kleefstof ze bij elkaar. Alleen één klein knikkertje, 'n onooglijk, goor, gebocheldwitje, stuitte hoog op en viel een paar voet buiten den kuil. Dat nietige ding bracht den speler de zege.

Ook ik werd sterk door het spel aangetrokken. Toen ik eens een twintig knikkers had gekregen, was ik reeds vroeg met andere jongens op den zandweg om m'n fortuin te beproeven. Stocken durfde ik niet, daar ik bang was m'n ganschen schat ineens te verliezen. Ik trachtte jongens te vinden, die genegen waren lange schoten te geven, want dat was een prettig spel, dat behendigheid vereischte, vooral als de grond oneffen was. Lag de knikker van den tegenstander in een kuiltje of achter een steentje, dan was de kunst z'n eigen knikker met een scherp boog door de lucht te schieten, zoodat hij van boven op het doel neerkwam. Deze wijze van knikkeren heette dan ook „luchten”. Nu, in „luchten” was ik een bolleboos.

Na lang wachten vond ik een bleek jongetje, met wien we nooit speelden; hij was zwak en stil, en stond altijd ver van de anderen te peinzen. Hij wilde wel met me spelen, maar had geen knikkers, alleen maar een splinternieuw half centje. Ik stelde hem voor hem er twaalf knikkers in plaats van tien voor te geven, omdat het zoo blonk, en dat vond hij goed.

Hoe onze knikkerpartij afliep, weet ik niet meer en dat

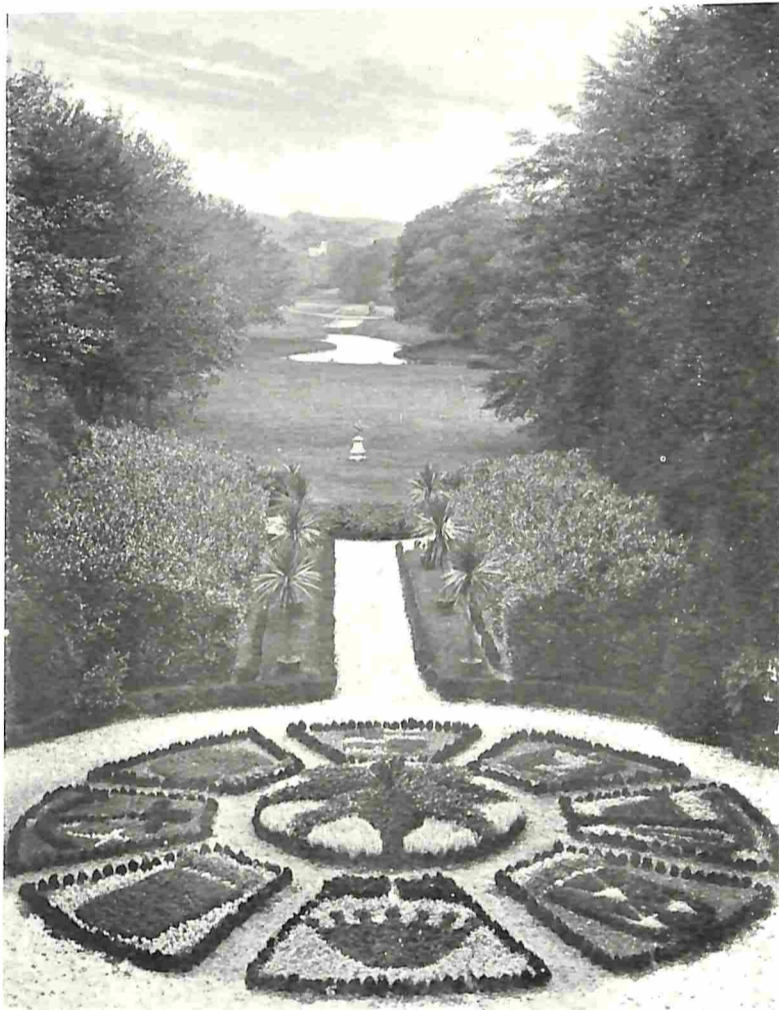

Foto C. Steenbergh.

DUINREL.

DOORKIJK IN HET PARK ACHTER HET HUIS.

Foto C. Steenbergh.

DUINREL. VORMBOOMEN IN HET PARK.

doet er trouwens weinig toe. Maar wel herinner ik me, als gebeurde het op den dag van gisteren, dat het mooie halve centje bijna m'n verderf is geweest.

Ik werd zwaar op de proef gesteld en denk er nog met blijdschap aan, hoe ik bijna onwrikbaar aan de verleiding weerstand bood.

Toen we 's middags aan tafel zaten, stak ik onder het eten telkens stilletjes m'n linkerhand in m'n broekzak, waar ze langzaam de knickers telde en dan steeds daartusschen het halve centje ontmoette. M'n hand betastte het lang en keerde het om en om. Het voelde fluweelachtig aan, zoo nieuw was het.

Wat moest er met dat halve centje gebeuren? Die vraag kwelde me gedurende het gansche middagmaal. Want er moest iets mee gebeuren, dat stond vast. Wat heb je nu aan een halven cent, hoe mooi dan ook, als je er niets voor koopt? Alle lekkernijen trokken door m'n brein; een oogenblik dacht ik erover er een marmeren knikker, een zoogenaamden „albaster", voor te koopen, maar wat je op dat gebied voor een halven cent kon krijgen, was doorgaans niet veel bijzonders. Plotseling was m'n besluit onherroepelijk genomen. Waarom zou ik mij de luxe van een kaneelpijp ontzeggen? Het was je reinste verkwisting, goed, maar juist in het dwaze van het besluit zat de bekoring.

Toen ik de kans schoon zag ongemerkt de deur uit te glippen, rende ik de straat op en sloeg het smalle steegje in, waarin vrouw Leurs haar snoepwinkeltje hield en waar het altijd zoo heerlijk naar gebrande koffieboonen rook.

Vrouw Leurs woonde in een klein huisje met één raam. Tusschen het venster en het gordijn stonden op een plankje wat stopflesschen met zuurtjes, zoutdrop, jujubes, steken, suikerballen enz. enz. In het kamertje stonden op een tafeltje op schoteltjes en ten prooi aan de vraatzuchtige vliegen de fijnere snoeperijen uitgesteld: reepen chocolade met fondant, aardappeltjes van marsepein, ulevellen en ook de veelbegeerde kaneelpijpjes.

Vrouw Leurs was een oud, groezelig menschje met aschgrauwe haren. Ze was sterk bijziende en niet heel flink ter been.

Toen door m'n binnentreden de bel was overgegaan, kwam ze terstond uit 't achterkamertje aansloffen en vroeg wat ik „most".

Ik „most" een kaneelpijp.

„Eén?" vroeg het vrouwtje.

Ik zei „ja, juffrouw, één van een halven cent".

Het was vrij duister in het kamertje, ondanks de pogingen van een scheefbrandend petroleum-lampje om de duisternis te verjagen. Ze gaf mij het kaneelpijpje en toen ik het halfje op tafel gelegd had en het pijpje in m'n zak borg, gebeurde er iets vreemds, iets geweldigs.

Vrouw Leurs had het halfje opgenomen. Toen nam ze van een schoteltje eenige centen en wilde me die in m'n hand stoppen. Een booze geest blies me haastig in 't oor, dat het vrouwtje misleid werd door den glans van het nieuwe halve centje, dat ze het voor een dubbeltje hield, en me negen en

een halven cent wilde teruggeven; en dat niemand ons zag. Negen en een halve cent en een kaneelpijp! Was het niet om van te duizelen?

Maar toen ik, zonder te weten wat ik deed, als in een droomtoestand, m'n hand naar het geld uitstreckte, greep een onzichtbare macht plotseling die hand krachtig vast en trok ze terug. 't Was me of iets goeds, iets heerlijks op me neerdaalde en me als met een zachten sluier omhulde.

Ik zei met vaste stem: „Nee, juffrouw, u vergist zich, ik gaf u maar 'n half centje, 'tis net gepast." En weg was ik!

Op straat voelde ik me blij te moede. Met vluggen pas liep ik naar huis. Ik deed niet eens een poging om de buitendeur zachtjes te openen en te sluiten; en het standje, dat ik kreeg, omdat ik stilletjes was uitgegaan, ging hoog over m'n hoofd. Ik voelde me als 'n overwinnaar.

Toen ik 's avonds in m'n bed lag, knabbelde ik onder de dekens m'n snoepgoed op. Nooit smaakte 'n kaneelpijp me zoo heerlijk!

(Wordt vervolgd).

HANS DONKER.

VIER VOGELKIEKEN.

(S'ol).

III. DE SCHOLEKSTER.

WAAR zoovele moerasvogels door de alom om zich heengrijpende cultuur, ook op Schouwen, hun bestaan bedreigd zien en hun getal in den loop der laatste eeuw wel gedecimeerd mag heeten, daar toont de Scholekster, zeeëkster, op Schouwen algemeen (zee)lieven, een bijzonder aanpassingsvermogen. Deze forsche, sterke vogel loopt vooreerst nog geen gevaar.

Foto C. Steenbergh.

DUINREL.

EEN IDYLLISCH PLEKJE OP HET LANDGOED.

Ik kan u op de schorren langs onze Zeeuwsche stroomen tenminste nog wel troepen van honderden, ja, van duizenden wijzen, en de driedubbele rij van paaltjes langs de bazaltglooiingen onzer zeevering vertoont her en der over aanzienlijken afstand een driedubbele rij van scholeksters, alle in dezelfde karakteristieke houding: kop ingetrokken, op één poot, doodstil.

Het menu van dezen vogel is zóó veelzijdig en zijn grijpwerktuig op zoodanig verschillend terrein berekend: water, modder, zand, klei, rots, dat hij altijd en overal iets van zijn gading vindt. Zoo is het dan ook niet vreemd, dat men zijn nest vindt langs de zee, en meer naar binnen: op de schorren, en op de bouwakkers, in de lage weiden, en op de hoogste, zandige duintoppen, onder den rook van de stad zoowel als in de verre eenzaamheid.

De foto vertoont den vogel bij zijn nest in het golvende, begroeide gebied, dat zich uitstrekt vóór de hoge zandhills van de Schouwensche duinen. De lezer, die het duingebied kent, zal zonder moeite de blaadjes van de kruipwilg onderscheiden.

Een gewillig object voor den fotograaf is de scholekster. 't Is een lakonieke vogel, die zich niet gemakkelijk uit zijn rustig humeur laat brengen.

Op zekeren dag in Juni wandelde ik door het duin met een gast, die expresselijk voor de vogels uit Utrecht naar Schouwen was komen afzakken. Plotseling stonden we voor het nest van de scholekster. „Wanneer moet die op de plaat?” vroeg mijn gast. „Morgen”, antwoordde ik. Den volgenden dag om 10 uur was ik bij het nest en groef een kuil, waarop ik een dak fabriceerde. Toen ging ik eerst op een tapuit af. Een paar uren later zat ik bij mijn scholekster en kreeg binnen een half uur drie opnamen. Ik had n.l. den kuil vlak bij het nest gemaakt — met het oog op de weinige schuwheid van dezen zwartrok — zoodat de vogel op het nest amper 5 d.M. van de lens af zat. Ik zat dus bij de camera en behoefde na de opname niet boven den grond te komen, wat een groot voordeel was.

Onderstaande afb. stelt dan een van bovenvermelde drie opnamen voor. Later heb ik den vogel nog wel gefotografeerd, als ik in 't duin was en niets beters te doen wist. En mijn zodenhut, de overdekte kuil, diende later, op regenachtige namiddagen, tot schuilplaats voor een paar koewachters, daar in de buurt, terwijl de flegmatieke scholekster, ondanks het gezoem der stemmen vlakbij in den grond, rustig op het nest zat.

IV. DE GROOTE STERNS.

Hiervoor moest ik natuurlijk weer naar de Inlagen.

Ik kwam daar half Juli pas voor het eerst dit jaar. Daar ik geen tent meer wilde opslaan en ook geen hut bouwen, zou ik maar opnamen doen met het electrisch apparaat. De vogels moesten dan zelf maar contact maken. Ik had immers al zoovele en zoo verschillende foto's van onze zeezwaluwen. Dit jaar moest dan het ringen van jonge vogels, waarmee ik me belast had, maar eens voortgaan.

Het kostte dit seizoen (21) weinig moeite, de hil in de tweede inlage te bereiken. Vlak langs den dijk was een 10 M. breede geul, waarin nog water stond, verder was de bodem bloot en droog tot aan de hil toe. De pachter presenteerde me dus zijn lange gummilaarzen, die me tot aan

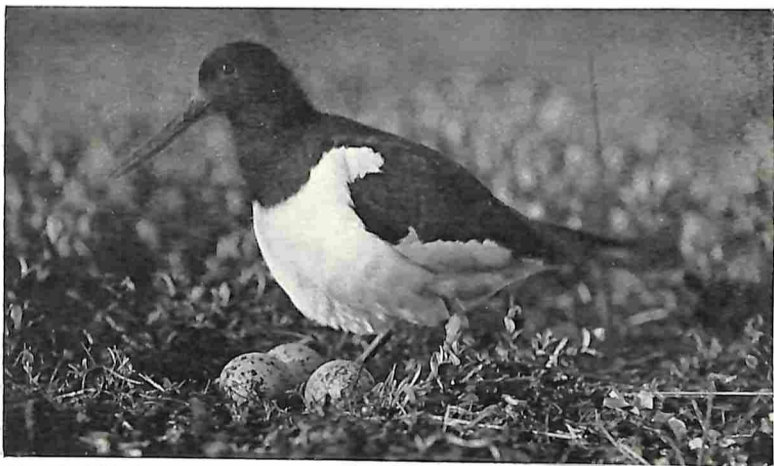

Foto J. Vijverberg.

SCHOLEKSTER.

Foto J. Vijverberg.

GROOTE STERNS.

de heupen reikten en ik ging langs den dijk naar de tweede inlage. Tegenover den hil gekomen, liep ik de geul door en was binnen 2 minuten op het eiland, onder een wolk van krijschende vogels. De talrijke bezoeken, in den loop der jaren aan de vogeleilanden gebracht, hebben me tamelijk immuun gemaakt voor het gekrijt uit die duizende kelen, terwijl ik me ook met vasten tred, dank zij de routine van jaren, tusschen de vele eieren door bewoog naar den westelijken kant van de hil. Daar zaten nog groote sterns te broeden, op onbegroeid terrein. Ik zocht een nest uit, dat me geschikt leek, zette 1 M. er van af de camera en stelde het contact van koperdraadjes boven de eieren of er naast. Daarna ging ik weer heen, terwijl ik de jonge vogels, die mij voor de voeten liepen, alvast een ring aan den poot sloeg. Aan den dijk gekomen, waar ik een half uurtje zou wachten, ging ik door mijn kijker wat naar den schreeuwenden warwinkel liggen kijken. Ik zag ook, dat de sterns in de buurt van mijn camera neervielen en weer opvlogen, eenige keeren achter elkaar, totdat er maar een enkele vogel meer boven wickte. Ik wachtte nog even en ging kijken. De vogel had contact gemaakt en de sluiters zijn werk gedaan. De eerste opname was gemaakt. Hoe ze den vogel te zien zou geven, zou eerst in de donkere kamer blijken. Ik verwerkte nog een paar platen, ringde wat jongen van groote sterns, vischdiefjes, kokmeeuwen en ook nog een groot jong van een scholekster, en ging tegen zonsondergang naar huis, waar ik regelrecht in mijn donkere kamer, alias kelder, dook, om mij te vergewissen van de resultaten van dien namiddag.

Bij het ontwikkelen van de tweede plaat wist ik, toen het beeld opkwam, in het eerst heusch niet, wat dat worden moest.

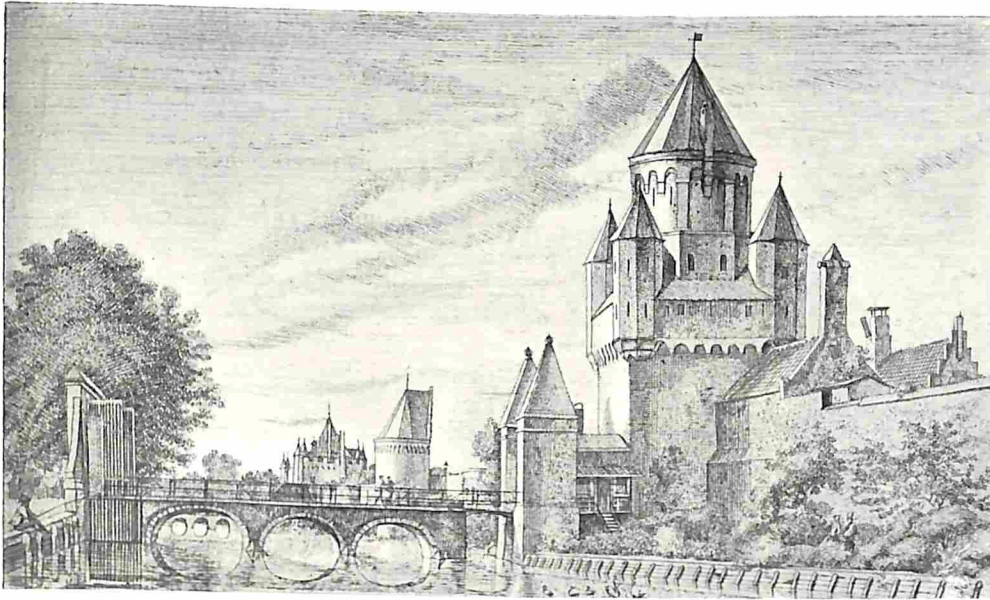
Doch al gauw ging het gevoel van spanning over in stille verrukking, toen ik zag, dat ik, buiten mijn weten, buiten eenig toedoen van mezelf om, een allermerkwaardigste foto verkregen had, een foto, die me vroeger, zoo ik ze al veroverd mocht hebben, zeker heele dagen wachters zou hebben gekost.

Nu had ik ze te danken aan het bloote toeval, dat de eene groote stern contact maakte op het oogenblik, dat ze het heftig aan den stok had met een buurvrouw, een woordenstrijd, zóó heftig, dat de losse huid verward de hoogte in schoot.

En nu de reden van die scheldpartij? Ja, wie zal bij deze lichtgeraakte wezens altijd de motieven van een standje verklaren? Wat vliegen ze elkaar niet telkens en om een kleinigheid, in de „haren”. Toch durf ik me aan een veronderstelling wagen. In het nest, waarboven ik het contact stelde, zoowel als in de vier of vijf daar vlak bij, lag maar één ei. Daar ik de stern wilde hebben bij een vol legsel — drie — leende ik even de eieren uit de dichtstbijzijnde nesten. Het heeft er nu allen schijn van, dat een der beroofden het bedrog in de gaten heeft gekregen en haar buurvrouw een geweldig standje maakte over zoo'n vuig verraad, tegenover iemand, met wie ze al gedurende drie weken in ongestoorde eensgezindheid had samengewoond. Waarop de tegenpartij, niet minder obstinaat over de verdenking van kwade trouw alleen, over de vuige lastertaal, in de overtuiging van haar onschuld, in even krasse termen bezwoer, dat zij van de heele zaak geen steek begreep.

In 't end echter zal alles wel weer ten goede gekeerd zijn, want dezelfde macht, die het bedrog bewerkte, gaf elk ook weer zijn eigendom terug.

J. VIJVERBERG.

DE IN 1873 GESLOOPTE KLEINE HOUTPOORT TE HAARLEM.

De Schwedter poort te Königsberg in de Neumark.

Al te weinig bekend is, dat Königsberg in de Neumark, zooals het oostelijk gedeelte der provincie Brandenburg heet, een eerbiedwaardig aantal middeleeuwsche gebouwen bezit. Nog heden omringt een van torens voorziene baksteenmuur de stad en die muur is al niet minder schilderachtig als de poorten van Königsberg, als de Berdikower poort met haar hoogen toren, beneden vier, boven achtzijdig, en dan vóór alles de hier afgebeelde Schwedter poort, een prachtig oud bouwwerk, eveneens uit een vierkanten onderbouw en een achthoekig bovenstuk bestaande, waaromheen vier kleine torentjes zijn gebouwd, evenals de hoofdtoren van pyramidevormige spitsen voorzien. De nederige huisjes in zijn omgeving geven het poortgebouw een des te indrukwekkender aanzien, en dragen in belangrijke mate bij tot de schilderachtigheid van het geheel. Zooals bij de meeste staalpoorten in de Mark hebben wij hier niet te doen met een eenvoudige, door een toren beschermde toegang tot de stad, maar met een bouwkunstige schepping, die van het talent van den ontwerper getuigt. Merkwaardig is de — wat de hoofdlijnen betreft — opvallende gelijkens van deze Deutsche poort met de Kleine Houtpoort te Haarlem, die, in 1571 naar de teekening van den schilder Maerten van Heemskerck gebouwd, in 1873 helaas is gesloopt. Ter vergelijking plaatsen wij hierboven ook een afbeelding van deze Haarlemsche poort.

VAN DEN BUITEN.

IV. DUNNEN.

HET gedeelte van den vaderlandschen grond, dat toegewezen wordt aan den boschbouwer, om het productief te maken, is gewoonlijk niet veel bijzonders. Meestal is het de armste en onvruchtbaarste heigrunder, die al heel weinig of geen overeenkomst heeft met boschgrond, en toch moet het boschgrond worden, en dat nu is geen eenvoudige zaak.

Wat we er planten, moet er groeien, en wat er van nature liever zou willen groeien, de heide dus in dit geval, dat moet onderdrukt worden en dit moet langs natuurlijke weg geschieden, want, om in onze jonge beplantingen te gaan schoffelen en wieden, dat wordt veel te kostbaar.

De heide moet onderdrukt worden, wat eigenlijk wil zeggen dat we moeten voorkomen, dat de hei ook van het zonlicht profiteert, er mag geen direct licht op den bodem vallen, en dat bereiken we, door den omgewerkten grond maar erg dicht te beplanten met dennetjes, waarvan wel een kleine 20.000 per H.A. worden uitgezet. Wanneer die nu gaan groeien, duurt het maar een paar jaar, of de dennetjes raken elkaar alle, er is sluiting verkregen, zonlicht dringt niet meer tot den bodem door en de jonge heiplantjes, waarmee intusschen de bodem alweer bedekt is, hebben nu bij gebrek aan licht een harden strijd te voeren en gaan ten onder. — En dit is noodig, want de tafel is maar schraal gedekt, de kleine hoeveelheid voedsel, die er in onze heigrunderen beschikbaar

is, die hebben de dennen broodnoodig en een ongenoede gast als de hei kunnen we er niet bij gebruiken.

Er is echter nog meer, want niet alleen dat de hei voedsel onttrekt aan den bodem, ze oefent er bovendien nog een zeer ongunstigen invloed op uit, zoodat op een sterk verheiden grond de dennen slecht groeien. De bodem verzuurt er.

Ten slotte onttrekken ze veel vocht aan den grond, zoodat in droge jaren als 1921 en 1911, vier en vijfjarige beplantingen, waarin veel hei groeit, in 't najaar veel gestorven dennen vertoonden.

En dat is erg, want om daarvoor dan nog iets anders in de plaats te planten, dat valt niet mee.

De boschbouwer is er dus op uit, om die sluiting in zijne beplantingen maar zoo snel mogelijk te doen plaats vinden, en dikwijls strooit hij dan ook nog, na eerst den grond goed te hebben bewerkt, wat kunstmest, om toch maar vooral

den eersten groei zoo snel mogelijk te doen zijn, en dan nog gelukt het niet altijd, om een goed groeiend dennenbosch te verkrijgen.

Behalve dien invloed op den bodem heeft deze enge stand nog andere gevolgen. Onze dennen zijn lichtboomen, wat wil zeggen dat ze veel behoefte hebben aan licht, in tegenstel-

DE SCHWEDTER POORT TE KÖNIGSBERG
IN DE NEUMARK.

konden worden. Het was een harde slag voor hem en droevig waren zijn verhalen. Hij is nu 76 jaar, zijn levenswerk is weg, alles vernietigd..... een geslagen man. Neen, toch niet, heelemaal niet, want hij was vol plannen, dit zóó te planten, dat zóó en 't vorig jaar waren er reeds 80 hectaren opnieuw beboscht en nog enkele levensjaren en 't is alles weer bosch. „Mijn zoons houden zooveel van het bosch en de jacht, en dan doe ik het voor hen, en wanneer dan later de wind geheimzinnig suist door de kronen der boomen, dan weten ze, dat het vaders geest is die in het bosch leeft, en met meer liefde zullen ze dan verder leiden, dat wat ik eens ben begonnen”.

HOUTVESTER.

DEN BRIEL!

1572—1 APRIL—1922.

Op den dag, waarop dit nummer verschijnt, is het 350 jaar geleden, dat de Watergeuzen een plotseling bij hunne aanvoerders opgekomen plan ten uitvoer brachten en de stad Brielle voor den Prins van Oranje veroverden. Geen gebeurtenis in onze Vaderlandsche geschiedenis is zoo tot in bijzonderheden bekend als deze. Toch was 't op zich zelf niet meer dan een stout stuk, een vermetele onderneming, die boven verwachting slaagde. Een heldhaftig wapenfeit kan men het inbeuken van de klaarblijkelijk niet zeer sterke Noordpoort, toen de Brielsche regeerders zoo lang op hun beslissing lieten wachten, moeilijk noemen. Maar de gevolgen ervan zijn zóó belangrijk geweest, dat ieder, die het waardeert tot een onafhankelijk volk te behooren, elken 1en April, en zeker dézen 1en April, gedenkt wat daar op denzelfden dag van het jaar 1572, in de toen niet onbelangrijke stad aan den mond der Maas is voorgevallen, ook al is zijn sympathie voor de weinig-zachtzinnige Watergeuzen niet onvermengd.

Het huidige Brielle, schoon nog vesting, en door aarden wallen omgeven, is thans een onbelangrijk landstadje, gelegen nabij een verzanden stroom. Zijn beteekenis ligt in het verleden. Jammer, dat in het stadje nog zoo weinig van dat verleden spreekt. Zelfs de historische Noordpoort is — reeds eeuwen geleden, bij de moderniseering der vestingwerken — verdwenen en niet zonder moeite heeft men dezer dagen haar fundamenten blootgelegd. Maar nog één monument rijst, de eeuwen trotseerend, boven de huizen der oude Geuzenstad: de St. Catharinakerk met haar zwaren afgeknotten toren, de toren waarop voor 't eerst in deze landen de princevlag wapperde. Moge hij nog langen, langen tijd het eerwaardige gedenkteeken blijven van een volk, dat op zijn onafhankelijkheid prijs stelt, en dat niet zonder ontroering terugdenkt aan den dag, waarop „Duc d'Alve, den tyran” den eersten slag werd toegebracht, die voor hem 't begin van het einde, voor de Noordelijke Nederlanden het begin der vrijheid zou worden.

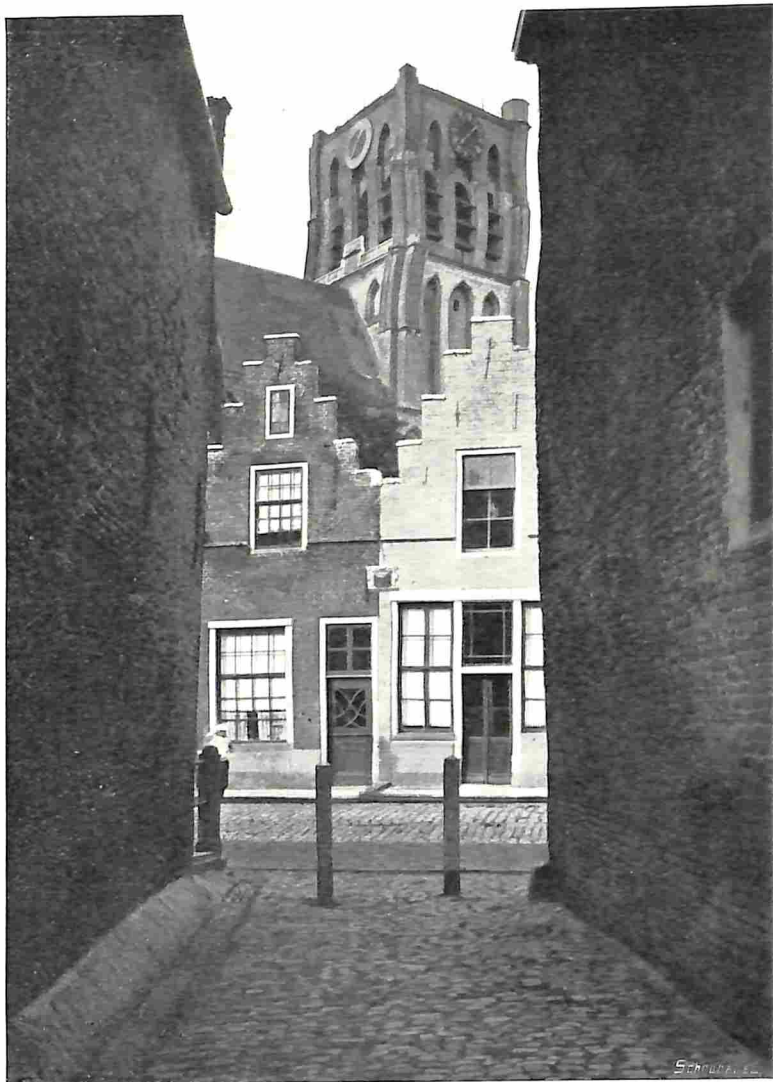
DE KAMPIOEN VAN DE LUCHT.

HOOG in de zwaar bewolkte lucht tornde Blauwkras tegen den Noordwesterstorm op huiswaarts. De krachtige vleugels zwipten heen en weer, de volle staart stuurde het sterke lijf onfeilbaar in de richting van het hok. De breede borst doorstond elke windvlaag en het scherpe oog boorde door de wolkenlagen, die hem telkens het uitzicht trachtten te benemen.

Reeds uren lang had deze reis geduurd en nog onvermoeid met onverminderden spoed vloog de kampioen der lucht de overwinning tegemoet.

's Morgens vroeg met honderden andere duiven opgelaten, had hij zich weldra van de vlucht losgemaakt en geen der duiven had hem in snelheid kunnen evenaren. Door teeltkeus en goede verzorging was Blauwkras een postduif geworden van het edelste ras en zijn oriënteringsvermogen, dat onbegrijpelijk instinkt, grensde haast aan verstand, aan berekend overleg.

Het vliegen was voor hem geworden

GEZICHT OP DEN ST. CATHARINATOREN
TE BRIELLE.

wat voor het renpaard het draven op de renbaan is. Hij vloog om te overwinnen, hij beschouwde het als een sport en ijde niet naar huis, alleen om de gehechtheid aan het hok.

Wel speelde de trouw aan zijn til bij het vliegen een groote rol, maar hoofdzaak was het niet.

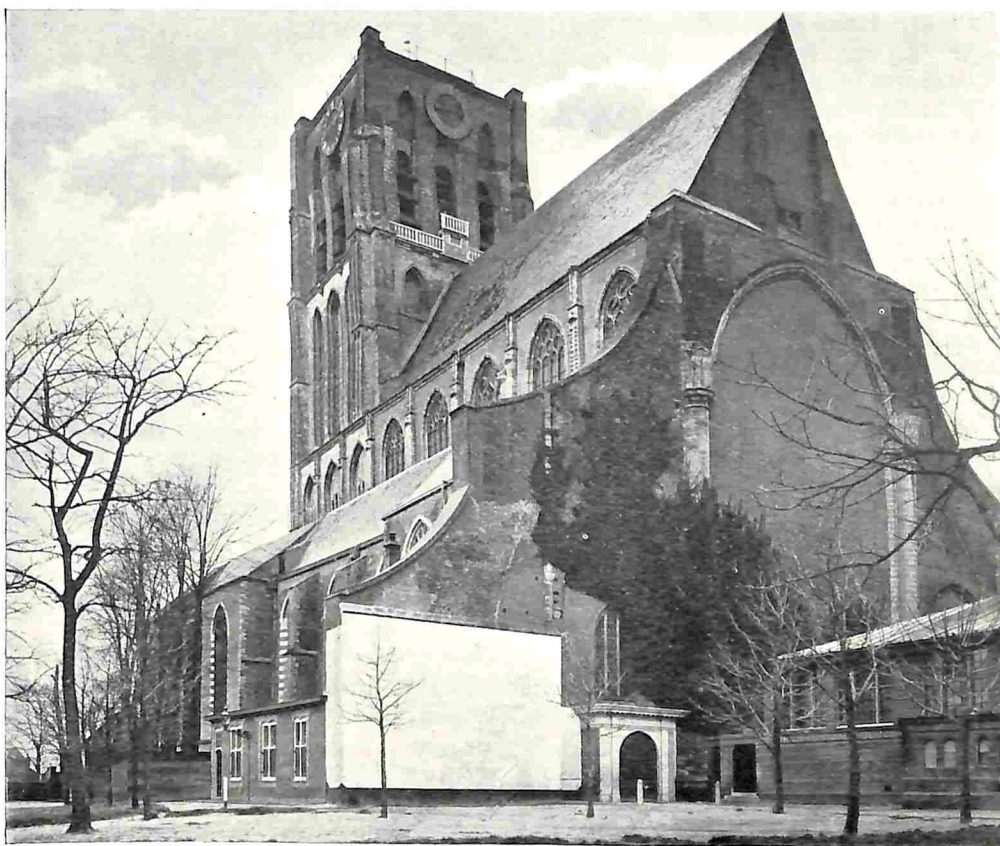

Foto C. Steenbergh.

DE CATHARINAKERK TE BRIELLE.

Toen de avond viel, vroeger dan op zonnige dagen, kampte Blauwkras nog steeds tegen den Noordwester, die zich vermaakte met dit teere wezen op te nemen in zijn gierende vlagen en het mijlen ver uit de richting te smijten, of het neer te drukken tot op den bodem bijna, om het dan weder te grijpen en in zwarte regenwolken te hullen. Blauwkras vocht om zijn leven, hij wilde het niet opgeven tegen de natuurelementen, maar toch was hij in dezen ongelijke strijd de zwakste. Honger en vermoeidheid spannen met storm en regen tegen hem samen en toen de duisternis hem alle uitzicht belette, moest Blauwkras zich gewonnen geven.

Tot stervens toe vermoeid daalde hij op den nok van een hoog gebouw, kroop toen wat lager uit den wind en sliep onmiddellijk in, zich niet storend aan storm en regenbui.

Het is nacht, pikdonkere nacht, geen ster schittert aan het firmament, de lucht is als inkt en zware wolken drijven in jagende vlucht laag over de aarde. Alles rust, elk levend wezen heeft zich geborgen voor den vliegende storm en steeds nog slaapt Blauwkras, blootgesteld aan de razende elementen.

Geruischloos wordt het dakraampje geopend waaronder Blauwkras beschutting heeft gezocht.

Even flitst een lichtstraal uit het electrischelantaarntje en dan grijpt een hand toe en de duif is gevangen. Den volgenden morgen ontwaakt hij in een hok bij vele soortgenooten, die den vreemden indringer vijandig aanstaren en hem met snavelhouwen en vleugelslagen welkom heeten.

Blauwkras stoort zich echter niet aan zijn omgeving, al zijne energie heeft hij vervlogen en het schijnt of zijn verlangen naar eigen til gedood is in den zwaren kamp.

't Eenige wat hem opwekt uit zijn onverschilligheid is het voedsel, want sinds zijn tocht begon heeft hij niets gegeten. Met gulzigheid verorbert hij het toegeworpen graan en dan, als hij verzadigd is, trekt hij zich weer terug in een hoek van de volière en slaapt met den kop in de schouders gedoken zijne vermoeidheid weg.

De postduivenvereniging „Snelvlucht” was met haar laatsten wedstrijd niet gelukkig geweest. Geen enkele duif had dienzelfden dag zijn bestemming bereikt; de Noordwester had daar schuld aan. Wel kwamen dagen na de wedvlucht nog enkele duiven oververmoeid binnen, doch van een succes was niet te spreken.

Ook de eigenaar van Blauwkras had zijn duif, den besten van het hok, opgegeven, en moest erkennen dat niets zoo willekeurigen riskant is als het meedoen aan duivenwedvluchten. De beste duiven blijven dikwijls weg, waar prullen van duiven terugkeeren en vaak records verbeteren en op hun naam brengen.

Maar toch speet het hem van Blauwkras, want nimmer nog had deze hem teleurgesteld en wel moest er iets buitengewoons zijn voorgevallen dat de beste duif uit zijn hok was weggebleven. Op een der volgende dagen stond in de courant de volgende advertentie: „Verdwaald”.

„Flinke beloning voor dengene, die mij mijn Blauwkras Postduif gemerkt H 3 No. 181 — '20 op ring aan rechterpoot, terugbezorgt.

Adres.....”

Deze advertentie werd niet gelezen door den duivenlief-

hebber bij wien Blauwkras zich bevond, en ofschoon hij — toen het weder zich had hersteld — Blauwkras de vrijheid terug gaf, opdat hij zijn tocht zou kunnen vervolgen, was deze te ziek en afgemat om daartoe een poging te doen.

Langzamerhand herstelde deze zich echter en toen de winter voorbij was en de lente haar intocht deed, was Blauwkras weder de krachtige breed gebouwde duif van weleer en flikkerde in zijn oog weer het oude vuur.

Na zijn herstel had hij echter nimmer een poging gedaan zijn nieuw tehuis te verlaten, want toen hij treurig koerend zijn leed uitzong, was op zekeren dag eene mooie steenblauwe duif met uitgespreiden staart en elegant kopbeweeg naar hem toegekomen als om te troosten. Eerst had hij haar weggejaagd, doch toen op volgende dagen hare bezoeken veelvuldiger werden en zij met vleidend gekoos haar nek langs zijn hals streek, had hij die liefkozingen geduld en gaf later blijken van toegenegenheid terug; en toen in den til eene bedrijvigheid ging heerschen voor den bouw der kunstlooze nesten ontwaakte ook bij Blauwkras de drift tot paren, en al schemerde in zijne herinnering nu en dan een beeld van vroeger tehuis, langzamerhand verdween het verleden en ten slotte wist hij niet beter of hij had hier altijd gewoond.

De wedvluchten zijn weder begonnen. Dagen vol zonneschijn, dagen, die duurden van zonsopkomst totdat de zon al weder aan de oosterkim verrees, etmalen zonder nachten bijna, waren aangebroken en nu moesten de duiven toonen, wat door teeltkeus en goede verzorging was bereikt.

Jonge, nog glanslooze doffers, schor piepende vrouwtjes werden gekorfd en op oefeningstochten gezonden, oude, bevlogen duiven stuurden de eigenaren naar verafgelegen plaatsen in vreemde landen en altijd door kwamen groote vluchten over den til, waar Blauwkras' wijfje zat te broeden.

Ook Blauwkras voelde de opwinding, in zijn bloed prikkelde de lust tot vliegen, zijn sportieve geest begon te werken, en dikwijls verhief hij zich in de lucht met kleppenden slag, voegde zich bij zoo'n voorbijsnellende vlucht, vloog mijlen ver mede, totdat zijn verlangen naar het wijfje hem terugriep en hem deed terug ijlen naar het hok.

Zoo ging de zomer voorbij totdat de dag gekomen was van de groote internationale wedvlucht. Duizenden duiven werden ingekorfd en hooge prijzen uitgelooft voor den winnaar.

Ook Blauwkras met zijn wijfje zouden deze vlucht meemaken. De eigenaar, hoewel niet veel hoop hebbende, dat Blauwkras den weg zou terugvinden en niet veel vertrouwen hebbende op zijne gehechtheid aan het hok, waar hij niet geboren was, waagde het er op, en zoo gebeurde het, dat beiden zouden mededingen in den grooten wedstrijd.

Het weder, dagen achtereen standvastig en schoon, de lucht helder en blauw, beloofde een succesvollen uitslag.

Doch niets is wispelturiger dan de natuur en kort nadat de duiven waren losgelaten, betrok de hemel, donkere wolken rezen op uit zee, zware lichten overdekten de aarde en loeiend en huilend verhief zich de stormwind en gierende, striemende regenlagen rafelden de wolken aan stukken.

(Slct vo'gt).

H. E. KUYLMAN.

DE KLEEDERDRACHT IN HET SCHWARZWALD.
LINKS EEN STROOVLECHTSTER UIT DE OMGEVING VAN
ST. GEORGIEN. RECHTS: VROUW UIT GUTACH.